

Przeżycia 5-letnie chorych na nowotwory złośliwe z lat 2000-2009 w podregionach woj. dolnośląskiego

Analizie poddano 109.725 dolnośląskich zachorowań na nowotwory złośliwe z lat 2000-2009, z pięcioletniej obserwacji stracone osoby 138 (0,1%).

Obliczono w pięcioletnich okresach 2000-2004 i 2005-2009 obserwowane i względne (uwzględniające wymieralność naturalną, różną ze względu na różne struktury wieku w podregionach) przeżycia 5-letnie.

Podział na te dwa okresy pozwolił zarówno porównać dane w podregionach z europejskimi (badanie EUROCORE-5 dla lat 2000-2007), jak i ocenić trendy zmiany wskaźników przeżyć względnych w dolnośląskich podregionach po pięciu latach.

Tab.1 Mężczyźni, wszystkie nowotwory

Lata	2000-2004			2005-2009			
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	5255	28,4	35,7	5374	29,0	35,3	-0,4%
legnicko-głogowski	3656	28,8	35,5	4157	31,0	37,1	+1,6%
wałbrzyski	6287	29,3	36,9	6807	30,2	36,8	-0,1%
wrocławski	4360	28,8	36,2	5098	32,2	38,9	+2,7%
miasto Wrocław	6321	34,4	44,6	7139	39,9	50,0	+5,4%

U dolnośląskich mężczyzn chorych na nowotwory złośliwe stwierdzamy duże różnice w wartościach wskaźnika względnych przeżyć, w mieście Wrocławiu w latach 2000-2004 i 2005-2009 wyniosły 44,6% i 50% i były o najmniej 7,7% w pierwszym okresie i 11,1% w drugim wyższe od stwierdzanych w pozostałych podregionach.

Także trend wzrostu wartości wskaźników był największy dla Wrocławia (+5,4%), w podregionach jeleniogórskim i wałbrzyskim stwierdziliśmy obniżenie wskaźnika.

EUROCORE-5 pokazuje dla Polski 35,4% przeżyć przy wartościach 50,3% dla EUROPY, w tym 39,3% dla Europy Wschodniej, ale 60%-64% dla Finlandii, Islandii, Austrii i Szwecji. Możemy więc powiedzieć, że w mieście Wrocławiu mamy średni europejski poziom wyleczalności nowotworów, w pozostałych podregionach średni dla Polski, ale poniżej wschodnioeuropejskiego.

Tab 2. Kobiety, wszystkie nowotwory

Lata		2000-2004			2005-2009		
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	5053	43,9	50,7	5678	46,7	52,1	+1,4%
legnicko-głogowski	3466	46,9	53,2	4000	48,0	53,0	+0,2%
wałbrzyski	6269	43,2	50,0	7169	44,6	50,2	+0,2%
wrocławski	3843	47,6	54,7	4862	51,0	57,1	+2,4%
miasto Wrocław	6713	48,2	56,2	7614	51,5	58,4	+1,8%

U dolnośląskich kobiet także stwierdzamy różnice w wartościach wskaźnika przeżyć, w mieście Wrocławiu w latach 2000-2004 i 2005-2009 wyniosły 56,2% i 58,4% i były o 3,5% i 1,3% do 5% i 6,9% wyższe od stwierdzanych w pozostałych podregionach, z których podregion wrocławski wyróżniał się wysokimi wartościami wskaźników.

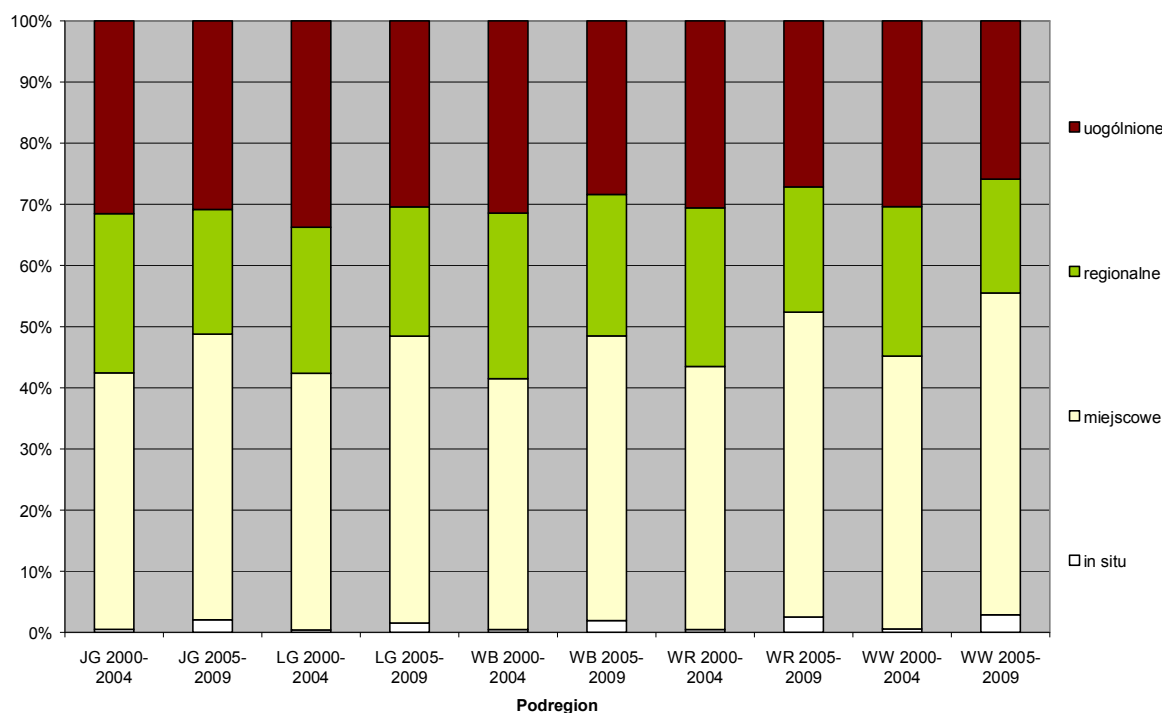
Także trend wzrostu wartości wskaźnika był największy dla podregionu wrocławskiego (+2,4%), najmniejszy wzrost, o 0,2% dotyczył wałbrzyskiego i legnicko-głogowskiego.

EUROCARE-5 pokazuje dla Polski 50,1% przeżyć przy wartościach 59,3% dla EUROPY w tym 53,7% dla Europy Wschodniej. Podobnie, jak u mężczyzn, w mieście Wrocławiu mamy średni europejski poziom wyleczalności nowotworów u kobiet, ale w podregionach wrocławskim i legnicko-głogowskim wschodnioeuropejski i w jeleniogórskim i wałbrzyskim najniższy, jednak średni dla Polski.

Znacznie wyższe wartości przeżyć od dolnośląskich – od 60% do 65% badanie EUROCARE-5 wykazało w aż czternastu krajach Europy.

Jednym z czynników zróżnicowania w podregionach wskaźników przeżyć 5-letnich były widoczne na poniższym wykresie różnice w zaawansowaniu nowotworów. Zarówno w okresie 2000-2004, jak i w 2005-2009 w podregionach jeleniogórskim, legnicko-głogowskim i wałbrzyskim stwierdzamy mniejszy udział dobrze rokujących stadiów miejscowych nowotworów, niż w wrocławskim i Wrocławiu. Także widoczne w Tab. 1 i 2 wzrosty wartości wskaźników przeżyć w podregionach korelują z widocznymi na wykresie wzrostami udziału nowotworów w stadiach miejscowych w badanym okresie. We Wrocławiu był najmniejszy udział źle rokujących nowotworów w stadiach uogólnionych.

Wydaje się, że około 5%-we różnice w zaawansowaniu nie były jednak jedynym czynnikiem różnic w przeżyciach 5-letnich, które u mężczyzn sięgały kilkunastu procent. Drugim czynnikiem była prawdopodobnie dostępność leczenia onkologicznego, wymaga to odrębnego badania.

Tab. 3 Kobiety nowotwory złośliwe piersi (C50 i D05)

Lata	Liczba zachorowań	2000-2004		Liczba zachorowań	2005-2009		Zmiana
		% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych		% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	
jeleniogórski	955	69,5	76,2	1235	73,4	78,5	+2,3%
legnicko-głogowski	828	68,2	74,1	939	73,3	78,1	+4,0%
wałbrzyski	1229	67,8	74,3	1515	70,4	76,2	+1,9%
wrocławski	843	70,5	76,8	1121	75,5	80,7	+3,9%
miasto Wrocław	1618	72,4	80,3	1855	76,2	82,8	+2,5%

W latach 2000-2004 wskaźnik przeżyć wynosił od 74,1% w podregionach wałbrzyskim i 74,2% w legnicko-głogowskim do 80,3% we Wrocławiu, a w 2005-2009 od 76,2% w wałbrzyskim do 82,8% we Wrocławiu.

Trend wzrostu wartości wskaźnika był największy dla podregionu legnicko-głogowskiego (+4%) i wrocławskiego (+3,9%). Jednocześnie udział nowotworów in situ w latach 2000-2004 i 2005-2009 w podregionie jeleniogórskim wynosił 1 i 5%, w legnicko-głogowskim po 5%, wałbrzyskim i wrocławskim 2 i 5% i we Wrocławiu 6 i 5%.

EUROCARE-5 stwierdzał dla Polski z lat 2000-2007 75,6% przeżyć przy wartościach 83,8% dla EUROPY w tym 75,8% dla Europy Wschodniej. W mieście Wrocławiu osiągamy średni europejski poziom wyleczalności nowotworów piersi u kobiet, ale w pozostałych podregionach niewiele przekraczał średni dla Polski, znacznie odbiegający od europejskiego.

Badanie EUROCARE-5 wykazało w większości krajów Europy Północnej, Południowej i Centralnej ponad 85% wyleczeń nowotworów złośliwych piersi, najwięcej w Finlandii, Francji i Islandii – ponad 88%.

Tab. 4 Nowotwory złośliwe gruczołu krokowego (C61)

Lata		2000-2004			2005-2009		
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	413	45,3	61,9	441	50,3	63,9	+2,0%
legnicko-głogowski	270	47,0	63,9	371	51,8	64,7	+0,8%
wałbrzyski	565	50,9	70,4	659	53,1	67,9	-2,5%
wrocławski	342	45,6	64,2	553	53,9	69,6	+5,4%
miasto Wrocław	674	56,5	78,2	1078	65,7	84,3	+6,1%

Stwierdzamy bardzo duże różnice w wartościach wskaźnika względnych przeżyć chorych na nowotwory prostaty. W mieście Wrocławiu w latach 2000-2004 i 2005-2009 wyniosły 78,2% i 84,3% i były od 7,8% do 20,4% wyższe od stwierdzanych w pozostałych podregionach.

Trend wzrostu wartości wskaźników był największy dla Wrocławia (+6,1%) i w podregionie wrocławskim (+5,4%), w podregionie wałbrzyskim stwierdzamy obniżenie wskaźnika o 2,5%.

EUROCARE-5 pokazuje dla Polski 67,1% przeżyć przy wartościach 84% dla EUROPY w tym 72,2% dla Europy Wschodniej. W mieście Wrocławiu w latach 2005-2009 osiągnięto średni europejski poziom wyleczalności nowotworów prostaty, w pozostałych podregionach średni dla Polski, ale poniżej wschodnioeuropejskiego.

We Francji, Belgii, Finlandii, Niemczech i Francji badanie EURO CARE-5 stwierdziło 90-92% 5-letnich przeżyć względnych.

Tab. 5 Nowotwory złośliwe jelita grubego (C18-C20), obie płci

Lata		2000-2004			2005-2009		
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	1059	34,3	43,3	1286	39,8	48,1	+4,8%
legnicko-głogowski	806	38,1	46,9	953	37,4	44,2	-2,7%
wałbrzyski	1370	35,9	45,0	1652	38,4	46,0	+1,0%
wrocławski	857	40,0	49,4	1057	39,9	47,6	-1,8%
miasto Wrocław	1451	38,7	49,4	1603	43,3	53,2	+3,8%

Średnia europejska wskaźnika przeżyć w latach 2000-2007 to 55,3%, wschodnioeuropejska 47,1, a polska 45,7%. W latach 2005-2009 wartość dla podregionu legnicko-głogowskiego była poniżej wszystkich trzech powyższych wartości, dla miasta Wrocławia większa od polskiej, ale mniejsza od europejskiej, dla pozostałych podregionów na poziomie wschodnioeuropejskim.

W Szwecji, Szwajcarii, Belgii, Niemczech i Islandii osiągnięto dla nowotworów kolorektalnych ponad 60% przeżyć.

Tab. 6 Czerniak złośliwy skóry(C43), obie płci

Lata		2000-2004			2005-2009		
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	111	47,7	55,7	189	47,1	53,7	-2,0%
legnicko-głogowski	69	44,9	51,4	116	46,6	53,4	+3,0%
wałbrzyski	175	50,3	57,4	225	55,1	62,3	+4,9%
wrocławski	127	55,1	62,5	184	62,0	68,1	+5,6%
miasto Wrocław	238	58,8	68,4	182	62,0	68,1	-0,3%

Wskaźnik pięcioletnich przeżyć względnych chorych z lat 2005-2009 osiągał wartość od 53,4 i 53,7 % w podregionach legnicko-głogowskim i jeleniogórskim do 68,1% w wrocławskim i mieście Wrocławiu. Wartości te były znacznie niższe, niż stwierdzane w Europie, tylko w pięciu krajach w badaniu EURO CARE-5 stwierdzono wartości mniejsze, niż 80% przeżyć: w Bułgarii 48,5%, Polsce 60,7%, Słowacji 74,4% i Portugalii 79,7%.

W Islandii i Irlandii Północnej osiągnięto 90% przeżyć 5-letnich.

Tab. 7 Nowotwory złośliwe głowy i szyi (C00-C14, C30-C33), obie płci

Lata		2000-2004			2005-2009		
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	615	44,6	50,3	633	46,4	51,1	+0,8%
legnicko-głogowski	416	45,4	51,1	465	47,5	52,2	+1,1%
wałbrzyski	745	43,6	50,0	747	44,2	49,3	-0,7%
wrocławski	497	41,2	47,0	521	43,8	48,2	+1,2%
miasto Wrocław	578	46,5	53,6	636	49,2	55,5	+1,9%

W latach 2000-2004 odnotowaliśmy od 47 do 53,6% przeżyć, a w 2005-2009 48,2 do 55,5%. Największy wzrost wartości wskaźnika, stwierdzamy w mieście Wrocławiu, o 1,9%.

Podawane w EUROCARE-5 wartości dla „Head and Neck” są znacznie niższe: dla Europy Wschodniej 26,8%, dla Polski 32% i dla całej Europy 41,4%. Najwyższe wartości – powyżej 50% przeżyć podawane są dla Islandii, Malty, Holandii i trzech państw Półwyspu Skandynawskiego.

Tab. 8 Rak szyjki macicy (C53 i D06)

Lata		2000-2004			2005-2009		
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	392	52,8	55,8	418	57,2	60,3	+4,5%
legnicko-głogowski	205	54,1	57,0	266	57,5	60,4	+3,4%
wałbrzyski	370	47,6	50,3	345	49,3	52,4	+2,1%
wrocławski	236	53,8	56,9	282	60,6	63,8	+6,9%
miasto Wrocław	323	53,3	56,5	385	60,3	64,0	+7,5%

EUROCARE-5 podaje dla Europy wschodniej 60,3% przeżyć, w tym dla Polski 55,2%. Niższą wartość wskaźnika stwierdzamy w podregionie wałbrzyskim, w pozostałych wartości w latach 2005-2009 były równe, lub powyżej poziomu wschodnioeuropejskiego. W sześciu krajach – Belgii, Holandii, Danii, Słowenii Norwegii i Północnej Irlandii wskaźnik przeżyć osiąga 70-75%, dla Islandii nawet 84,6%.

W tabeli 8 zwraca uwagę znaczna poprawa wartości wskaźników przeżyć w porównaniu z chorymi z lat 2000-2004.

Jak pokazuje poniższa tabela 9 dotycząca tylko raków inwazyjnych C53 – poprawa przeżywalności jest wyłącznie wynikiem wzrostu wykrywanych raków przedinwazyjnych D06. Wynikało to prawdopodobnie z wdrożeniem od 2006 roku ministerialnego przesiewu raka szyjki macicy. W latach 2000-2004 raki in situ stanowiły 2-6% wszystkich zachorowań, a w 2005-2009 od 11% w podregionie wałbrzyskim do 24% w wrocławskim i mieście Wrocławiu.

Tabela 9 pokazuje, że wyniki leczenia inwazyjnych raków szyjki C53 pogorszyły się we wszystkich podregionach Dolnego Śląska.

Tab. 9 Inwazyjny rak szyjki macicy (C53)

Lata		2000-2004			2005-2009		
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	369	50,4	54,5	336	47,3	50,4	-4,1%
legnicko-głogowski	199	53,8	57,7	220	48,6	51,5	-6,2%
wałbrzyski	360	46,3	50,3	307	43,6	46,7	-3,6%
wrocławski	225	53,0	56,3	214	49,1	52,3	-4,0%
miasto Wrocław	317	52,7	57,2	293	50,5	54,4	-2,8%

Tab. 10 Nowotwory trzonu macicy macicy (C54)

Lata		2000-2004			2005-2009		
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	304	68,8	74,3	382	70,7	79,2	+4,9%
legnicko-głogowski	189	70,4	75,7	264	69,3	76,5	+0,8%
wałbrzyski	391	67,5	73,0	502	67,9	77,3	+4,3%
wrocławski	242	68,6	73,7	334	68,0	76,2	+2,5%
miasto Wrocław	379	71,8	78,2	441	69,6	79,6	+1,4%

W latach 2005-2009 w porównaniu z poprzednim pięcioleciem wartości wskaźników przeżyć uległy we wszystkich podregionach wzrostowi z 73-78,2% do 76,2-79,6%.

Były one porównywalne z podawanymi przez EUROCARE-5 dla Polski (75,7%), Europy wschodniej (76,6%), czy całej Europy (77,6%).

Najwyższe wartości wskaźników przeżyć chorych na nowotwory trzonu macicy w Europie stwierdzono w Norwegii, Finlandii i Szwecji (83,5-85,2%).

Tab. 11 Nowotwory złośliwe jajnika (C56), kobiety

Lata		2000-2004			2005-2009		
Podregion	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Liczba zachorowań	% przeżyć obserwowanych	% przeżyć względnych	Zmiana
jeleniogórski	268	37,3	41,3	294	37,1	40,4	-0,9%
legnicko-głogowski	226	42,0	45,7	202	40,6	43,9	-1,8%
wałbrzyski	384	39,8	44,1	328	35,1	38,1	-6,0%
wrocławski	227	40,5	44,3	223	42,2	45,6	+1,3%
miasto Wrocław	341	38,4	42,5	359	39,8	43,6	+1,1%

Dla zachorowań na raka jajnika z lat 2000-2007 z Europy EUROCARE-5 podaje 40,8% przeżyć względnych, dla Polski 42%. Najwyższe wartości wskazano dla Finlandii, Szwecji i Portugalii – 46,5 – 47,1%. Osiągane w podregionach woj. dolnośląskiego wartości przeżyć są więc na poziomie europejskim.

Wnioski

1. Zdecydowanie najwyższe wartości 5-letnich przeżyć chorych na nowotwory złośliwe z lat 2005-2009 stwierdziliśmy w podregionie miasto Wrocław. U mężczyzn były one wyższe o od 11 do 15% od stwierdzanych w pozostałych czterech podregionach, u kobiet o 1% wyższe, niż w podregionie wrocławskim, ale o 5-8% od stwierdzanych w pozostałych trzech podregionach. Wydaje się, że na to zróżnicowanie przeżyć prócz różnic w zaawansowaniu wpływa przede wszystkim bliskość, więc także łatwa dostępność do ośrodków onkologicznego, pulmonologicznego oraz ginekologii i urologii we Wrocławiu.
2. W latach 2005-2009 w porównaniu z latami 2000-2004 najwyższe wzrosty wartości przeżyć 5-letnich stwierdziliśmy we Wrocławiu (o +5,4% u mężczyzn i +1,8% u kobiet) oraz w podregionie wrocławskim (+2,7% i +2,4%). W pozostałych podregionach obliczony trend wyniósł od -0,4% do +1,4% i nie wskazywał na polepszenie wyleczalności nowotworów.

3. Porównanie z wynikami badania EUROCORE-5 pokazało, że najbardziej odbiegamy od Europy w przeżyciach chorych na czerniaka złośliwego skóry, wartości przeżyć chorych z lat 2005-2009 wyniosły w dolnośląskich podregionach od 53 do 68%, podczas, gdy w Europie wartości mniejsze, niż 80% przeżyć stwierdzono tylko w Bułgarii 48,5%, Polsce 60,7%, Słowacji 74,4% i Portugalii 79,7%.
4. Dla chorych na nowotwory głowy i szyi z lat 2005-2009 w pięciu podregionach dolnośląskich stwierdziliśmy od 48,2% do 55,5% 5-letnich przeżyć względnych i były to wartości znacznie wyższe, niż w Europie. Podawane w badaniu EUROCORE-5 wartości dla „Head and Neck” wynosiły dla Europy Wschodniej 26,8%, dla Polski 32% i dla całej Europy 41,4%. Wartości powyżej 50% przeżyć podawane były tylko dla Islandii, Malty, Holandii i trzech państw Półwyspu Skandynawskiego.